

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2024. № 12.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.12.19>

УДК 657.1:657.2:338:330.131

Т. О. Меліхова,

д. е. н., професор, завідувач кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту, Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні ЗНУ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9934-8722>

О. Г. Мусійченко,

асистент кафедри обліку, аналізу, оподаткування та контролю, Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні ЗНУ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5601-7766>

О. Р. Штанько,

магістрант кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту, Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні ЗНУ

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-5640-942X>

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ГОТІВКИ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ ДОКУМЕНТУВАННЯ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ У ФІНАНСОВІЙ ТА ПОДАТКОВІЙ ЗВІТНОСТІ

T. Melikhova,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Accounting, Analysis, Taxation and Audit, Engineering Educational and Scientific Institute im. YU.M. Potebni of Zaporizhzhya National University, Zaporizhzhya

O. Musiichenko,

Assistant of the Department of Accounting, Analysis, Taxation and Audit, Engineering Educational and Scientific Institute im. YU.M. Potebni of Zaporizhzhya National University, Zaporizhzhya

O. Shtanko,

Master's student of the Department of Zaporizhzhya National University of Engineering Educational and Scientific Institute im. YU.M. Potebni ZNU, Zaporizhzhya

IMPROVING ACCOUNTING AND CONTROL OF FOREIGN CURRENCY CASH TO IMPROVE DOCUMENTATION AND REFLECTION IN FINANCIAL AND TAX REPORTING

При співпраці зі закордонними контрагентами та відправленню у відрядження закордон підприємство стикається з купівлею та продажом іноземної валюти. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства обумовлена наявністю валютних операцій, експортом або імпортом товарів, які реалізуються за грошові кошти у іноземній валюті. При здійсненні цих операцій виникає курсова різниця, яка може бути доходом або витратами, в залежності від коливань валютного курсу.

При співпраці з нерезидентами розрахунки відбуваються за допомогою іноземної валюти. Офіційний курс гривні до іноземних валют встановлюються Національним банком України, а на валютному ринку операції здійснюються з купівлі або продажу безготівкової та готівкової іноземної валюти за допомогою банків та небанківських установ.

Метою роботи є удосконалення обліку та контролю готівки в іноземній валюті для поліпшення документування та відображення у фінансовій та податковій звітності.

Метою контролю готівки в іноземній валюті є дослідження правильності надходження та видачі грошових коштів в іноземній валюті, а також правильності відображення їх в обліку й звітності.

Завдання контролю готівки в іноземній валюті полягають у перевірці правильності відображення в обліку купівлі та продажу валюти, а також відображення їх в обліку, фінансової та податкової звітності.

У роботі розроблена методика проведення контролю готівки в іноземній валюті, яка на відміну від існуючих включає: тест внутрішнього контролю, загальний план, програму, робочі документи. Запропонована програма перевірки надасть змогу перевіряючому охопити всі аспекти обліку готівки в іноземній валюті, дослідити правильність відображення в обліку, вчасно виявити порушення, уникнути помилок при купівлі та продажу валюти, відображення у звітності, що допоможе провести ефективну перевірку.

Для удосконалення обліку запропоновані відомості готівки в іноземній валюті, а саме: обліку купівлі та продажу валюти, відображення їх в фінансової та податкової звітності. Це прискорить розрахунки відображення в обліку, розроблені шаблони документів зменшать вірогідність помилок в обліку купівлі та продажу валюти, допоможуть підприємству підвищити якість облікового процесу, складання податкової та фінансової звітності.

When cooperating with foreign counterparties and sending business trips abroad, the company is faced with the purchase and sale of foreign currency. The foreign economic activity of the enterprise is determined by the presence of currency transactions, export or import of goods sold for money in foreign currency. When carrying out these operations, an exchange rate difference arises, which can be income or expenses, depending on exchange rate fluctuations.

When cooperating with non-residents, settlements are made using foreign currency. The official exchange rate of the hryvnia to foreign currencies is set by the National Bank of Ukraine, and on the foreign exchange market transactions are carried out with the purchase or sale of non-cash and cash foreign currency with the help of banks and non-banking institutions.

The purpose of the work is to improve accounting and control of cash in foreign currency to improve documentation and display in financial and tax reporting.

The purpose of the audit of cash in foreign currency is to investigate the correctness of receiving and issuing cash in foreign currency, as well as the correctness of their display in accounting and reporting.

The tasks of the audit of cash in foreign currency are to check the correctness of the display in the accounting of the purchase and sale of currency, as well as their display in the accounting, financial and tax reporting.

The work has developed a methodology for conducting an audit of cash in foreign currency, which, unlike the existing ones, includes: an internal control test,

a general plan, a program, working documents. The proposed verification program will enable the auditor to cover all aspects of cash accounting in foreign currency, to investigate the correctness of the accounting, to detect violations in time, to avoid mistakes when buying and selling currency, and to display them in reports, which will help to conduct an effective audit.

To improve accounting, information on cash in foreign currency is proposed, namely: accounting for the purchase and sale of currency, their display in financial and tax reporting. This will speed up accounting display calculations, developed document templates will reduce the likelihood of errors in accounting for the purchase and sale of currency, will help the enterprise to improve the quality of the accounting process, tax and financial reporting.

Ключові слова: *облік, контроль, готівка, іноземна валюта, документування, фінансова звітність, податкова звітність.*

Keywords: *accounting, control, cash, foreign currency, documentation, financial reporting, tax reporting.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

При співпраці зі закордонними контрагентами та відправленню у відрядження закордон підприємство стикається з купівлею та продажем іноземної валюти. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства обумовлена наявністю валютних операцій, експортом або імпортом товарів, які реалізуються за грошові кошти у іноземній валюті. При здійсненні цих операцій виникає курсова різниця, яка може бути доходом або витратами, в залежності від коливань валютного курсу.

При співпраці з нерезидентами розрахунки відбуваються за допомогою іноземної валюти. Офіційний курс гривні до іноземних валют встановлюються Національним банком України, а на валютному ринку

операції здійснюються з купівлі або продажу безготівкової та готівкової іноземної валюти за допомогою банків та небанківських установ.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Проблемними питаннями обліку та контролю грошових коштів займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені: Бутинець Ф.Ф., Давидов Г.М., Кулаковська Л.П., Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Піча Ю.В., Сахарцева І.І., Усач Б.Ф. та інші. Автори розглядають дане питання зі своєї точки зору та акцентують увагу на різних аспектах ведення обліку та проведення контролю готівки. Проте саме питання ведення обліку та проведення контролю готівки в іноземній валюті розкрито недостатньо і потребує подальшого дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою роботи є удосконалення обліку та контролю готівки в іноземній валюті для поліпшення документування та відображення у фінансовій та податковій звітності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метою контролю готівки в іноземній валюті є дослідження правильності надходження та видачі грошових коштів в іноземній валюті, а також правильності відображення їх в обліку й звітності.

Завдання контролю готівки в іноземній валюті полягають у перевірці правильності відображення в обліку купівлі та продажу валюти, а також відображення їх в обліку, фінансової та податкової звітності.

Тест внутрішнього контролю готівки в іноземній валюті подано в таблиці 1.

**Таблиця 1. Тест внутрішнього контролю готівки
в іноземній валюті**

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	В якій іноземній валюті здійснюються розрахунки на Вашому підприємстві: - Долари; - Євро; - Інші?				
2	У якому банку відкрито валютний рахунок: - Приватбанк; - УкрСиббанк; - Райффайзен банк; - Інші?				
3	Хто на підприємстві приймає рішення про купівлю-продаж іноземної валюти: - Керівник; - Бухгалтер; - Власник?				
4	Які валютні операції здійснюються на Вашому підприємстві: - Купівля валюти; - Продаж валюти;?				
5	Які операції з видачою або прийманням валюти здійснюються на Вашому підприємстві: - Видача у підзвіт на відрядження; - Перерахування коштів іноземним постачальникам; - Отримання коштів від іноземних покупців?				
6	Чи користуються кредитом при недостатності грошових коштів в іноземній валюті?				
7	Чи покладають кошти в іноземній валюті на депозит при наявності зайвих?				
8	Чи укладено договір про повну матеріальну відповідальність з касиром?				
9	Чи відображається у Декларації про прибуток інформація про валютні операції?				
10	Чи відображається у примітках о фінансової звітності інформація про вплив валютного курсу?				

Джерело: складено авторами

Одержавши в процесі попереднього планування дані про підприємство, контролер приступає до розробки загального плану контролю готівки в іноземній валюті (табл. 2). Загальний план контролю готівки в іноземній валюті є документом організаційно-методологічного характеру. План

складається з переліку робіт на декілька етапах і строків їх виконання із зазначенням виконавців.

**Таблиця 2. Загальний план проведення контролю готівки
в іноземній валюті**

Етап перевірки	Процедури перевірки	Період проведення	Виконавці
Підготовчий	Знайомство з бізнесом клієнта, планування проведення перевірки готівки в іноземній валюті		
Основний	Перевірка правильності відображення в обліку купівлі валюти Перевірка правильності відображення в обліку продажу валюти Перевірка розрахунків суми авансових внесків, що ведуть платники податку на прибуток, які здійснюють діяльність із торгівлі валютними цінностями у готівковій формі Перевірка розкриття інформації про вплив змін валютних курсів у примітках до фінансової звітності		
Завершальний	Складання звіту за результатами перевірки готівки в іноземній валюті		

Джерело: складено авторами

Таблиця 3. Програма контролю готівки в іноземній валюті

№	Мета	Перелік процедур контролю	Критерії якості	Метод перевірки	Код робочого документа	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	Впевнитись у правильності відображення в обліку купівлі валюти	Перевірка правильності відображення в обліку купівлі валюти	А, Б, В, Г, Е	Документальний, арифметичний, по суті, вибірковий	ГКІВ -1			
2	Впевнитись у правильності відображення в обліку продажу валюти	Перевірка правильності відображення в обліку продажу валюти	А, Б, В, Г, Е	Документальний, арифметичний, по суті, вибірковий	ГКІВ -2			
3	Впевнитись у правильності розрахунків суми авансових внесків, що ведуть платники податку на прибуток, які здійснюють діяльність із торгівлі валютними цінностями у готівковій формі	Перевірка розрахунків суми авансових внесків, що ведуть платники податку на прибуток, які здійснюють діяльність із торгівлі валютними цінностями у готівковій формі	А, Б, В, Г, Е	Документальний, по суті, арифметичний, вибірковий	ГКІВ -3			
4	Впевнитись у повноті і правильності розкриття інформації про вплив змін валютних курсів у примітках до фінансової звітності	Перевірка повноти розкриття інформації про вплив змін валютних курсів у примітках до фінансової звітності	А, Б, В, Г, Е, Є	Документальний, формальний, по суті, арифметичний, вибірковий	ГКІВ -4			
Критерії якості перевірки: наявність - А; правдивість – Б; права та зобов’язання – В; повнота – Г; вимірювання – Д; оцінку вартості – Е; подання і розкриття – Є.								

Джерело: складено авторами

Програму контролю готівки в іноземній валюті наведено в таблиці 3. Для вирішення поставлених завдань контролю готівки в іноземній валюті пропонуємо робочі документи (табл. 4-7), які на думку авторів стануть обґрунтованими доказами якісного проведення перевірки.

Таблиця 4. Робочий документ ГКІВ-1 – Перевірка правильності відображення в обліку купівлі валюти

Дата	Найменування валюти	За даними підприємства		За даними контролю							Відхилення	
		Курс валюти	Сума, грн	Дебет	Кредит	Курс валюти	Сума, грн	ПФ	КВ банку	Курсова різниця	Курс валюти	Сума, грн

Джерело: складено авторами

Таблиця 5. Робочий документ ГКІВ-2 - Перевірка правильності відображення в обліку продажу валюти

Дата	Найменування валюти	За даними підприємства		За даними контролю					Відхилення	
		Курс валюти	Сума, грн	Дебет	Кредит	Курс валюти	Сума, грн	Курсова різниця	Курс валюти	Сума, грн

Джерело: складено авторами

**Таблиця 6. Робочий документ ГКІВ-3 - Перевірка розрахунків
суми авансових внесків, що ведуть платники податку на прибуток, які
здійснюють діяльність із торгівлі валютними цінностями
у готівковій формі**

Податкова декларація з податку на прибуток підприємс тв	Періо д	За даними підприємст ва	За даними контролю			Відхилен ня
			Сума авансових внесків з пунктів обміну іноземних валют, що має бути сплачена у звітному (податковом у) періоді	Сума авансових внесків з пунктів обміну іноземних валют, що має бути сплачена у попередньо му звітному (податковом у) періоді поточного року	Сума авансових внесків з пунктів обміну іноземних валют, нарахована за результатам и останнього звітного (податковог о) періоду	
Рядки декларації			26 ОВ	27	28=рядок 26 ОВ - рядок 27	

Джерело: складено авторами

**Таблиця 7. Робочий документ ГКІВ-4 - Перевірка повноти
розкриття інформації про вплив змін валютних курсів у
примітках до фінансової звітності**

Період	За даними підприємств а	За даними контролю					Відхиленн я
		У примітках до фінансової звітності наводиться така інформація		У разі зміни ознак класифікації діяльності господарської одиниці за межами України також наводиться така інформація			
		Сума курсових різниць, що включен а до складу доходів і витрат протягом звітнього періоду	Сума курсових різниць, що включена протягом звітнього періоду до складу іншого додаткового капіталу, а також інформація, що пояснює взаємозв'язо к між сумою таких курсових різниць на початок і на кінець звітнього періоду	Характе р та причини зміни	Вплив зміни на власни й капітал	Вплив зміни на чистий прибуток (збиток) за попередній рік, якщо така зміна відбулася на початку попередньог о року	

Джерело: складено авторами

Для обліку готівки в іноземній валюті відсутні первинні документи, а данні та відповідні розрахунки відображаються у довідках бухгалтерії, але це не зручно і витрачається багато зайвого часу. Для удосконалення обліку запропоновані відомості відображення готівки в іноземній валюті, а саме: обліку купівлі та продажу валюти, відображення їх в фінансової та податкової звітності, що наведені у таблицях 8-11.

Таблиця 8. Відомість відображення в обліку купівлі валюти

Дата	Найменування валюти	Дебет	Кредит	Курс валюти	Сума, грн	Сплата у пенсійний фонд	Комісійна винагорода банку	Курсова різниця

*Джерело: складено авторами***Таблиця 9. Відомість відображення в обліку продажу валюти**

Дата	Найменування валюти	Дебет	Кредит	Курс валюти	Сума, грн	Курсова різниця

Джерело: складено авторами

Таблиця 10. Відомість розрахунку суми авансових внесків, що ведуть платники податку на прибуток, які здійснюють діяльність із торгівлі валютними цінностями у готівковій формі

Податкова декларація з податку на прибуток підприємств	Період	Сума авансових внесків з пунктів обміну іноземних валют, що має бути сплачена у звітному (податковому) періоді	Сума авансових внесків з пунктів обміну іноземних валют, що має бути сплачена у попередньому звітному (податковому) періоді поточного року	Сума авансових внесків з пунктів обміну іноземних валют, нарахована за результатами останнього звітного (податкового) періоду
Рядки декларації		26 ОВ	27	28=рядок 26 ОВ - рядок 27

Джерело: складено авторами

Таблиця 11. Відомість розкриття інформації про вплив змін валютних курсів у примітках до фінансової звітності

Період	У примітках до фінансової звітності наводиться така інформація		У разі зміни ознак класифікації діяльності господарської одиниці за межами України також наводиться така інформація		
	Сума курсових різниць, що включена до складу доходів і витрат протягом звітного періоду	Сума курсових різниць, що включена протягом звітного періоду до складу іншого додаткового капіталу, а також інформація, що пояснює взаємозв'язок між сумою таких курсових різниць на початок і на кінець звітного періоду	Характер та причини зміни	Вплив зміни на власний капітал	Вплив зміни на чистий прибуток (збиток) за попередній рік, якщо така зміна відбулася на початку попереднього року

Джерело: складено авторами

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. У роботі розроблена методика проведення контролю готівки в іноземній валюті, яка на відміну від існуючих включає: тест внутрішнього контролю, загальний план, програму, робочі документи. Запропонована програма перевірки надасть змогу перевіряючому охопити всі аспекти обліку готівки в іноземній валюті, дослідити правильність відображення в обліку, вчасно виявити порушення, уникнути помилок при купівлі та продажу валюти, відображення у звітності, що допоможе провести ефективну перевірку.

Для удосконалення обліку запропоновані відомості готівки в іноземній валюті, а саме: обліку купівлі та продажу валюти, відображення їх в фінансової та податкової звітності. Це прискорить розрахунки відображення в обліку, розроблені шаблони документів зменшать вірогідність помилок в

обліку купівлі та продажу валюти, допоможуть підприємству підвищити якість облікового процесу, складання податкової та фінансової звітності.

Література

1.Меліхова Т. О. Методичні засади проведення внутрішнього аудиту касових операцій як дієвий засіб підвищення ефективності діяльності підприємства. *Економіка та держава*. 2019. № 5. С. 9–15. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.5.9

2.Меліхова Т. О., Чакалова Н. С., Середенко Т. С. Удосконалення методичних засад аудиту операцій з готівкою та на рахунках у банку для підвищення ефективності управління підприємством. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 5. С. 32–41. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.5.32

3.Меліхова Т. О., Ярашикли Ю. С. Удосконалення методичних підходів до контролю касових операцій для підвищення ефективності діяльності підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 2. С. 17–23. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.2.17

4.Меліхова Т. О., Верьовкіна А. С. Удосконалення методики перевірки грошових коштів у національній валюті. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 1. С. 24–29. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.1.24

5.Меліхова Т. О., Троян О. В., Подріз Д. В. Удосконалення методики аудиту операцій на бюджетних рахунках організації. *Агросвіт*. 2019. № 1-2. С. 24–32. DOI: 10.32702/2306-6792.2019.1.24

6.Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Мусійченко О. Г. Аудит. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 260 с.

7.Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Мусійченко О. Г. Організація і методика аудиту. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 280 с.

8.Меліхова Т.О. Визначення витрат господарської діяльності підприємства. *Бізнес Інформ*. Харків : ХНЕУ, НДЦ індустріальних проблем розвитку НАН України, ВД «Інжек», 2013. № 3. С. 254–258.

9.Меліхова Т.О. Економічна безпека підприємства: формування, контроль, ефективність: монографія. Херсон:Видавничий дім «Гельветика», 2018. 632 с.

10. Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Чакалова Н.С. Теорія і методика документування в обліку та аудиті : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за рівнем бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за денною та заочною формою навчання, Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 400 с.

11. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Подмешальська Ю. В., Чакалова Н. С. Теорія бухгалтерського обліку : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Оподаткування, облік, контроль в управлінні підприємством». Запоріжжя : ЗНУ, 2022. 516 с.

12.Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Кутчак Ю. М. Фінансовий облік II : навчальний посібник для здобувачів рівня вищої освіти бакалавра спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Оподаткування, облік, контроль в управлінні підприємством». Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 368 с.

13.Меліхова Т. О., Білоконь М. Ю. Удосконалення документування обліку та контролю капітальних та поточних ремонтів основних засобів для поліпшення фінансового обліку та аудиту. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 21. С. 38–43. DOI: 10.32702/2306 6814.2023.21.38

14.Меліхова Т. О. Розробка програми аудиту ефективності використання основних засобів на підприємстві. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 20. С. 33—37.

15. Меліхова Т. О., Алексєєв І. Є. Удосконалення документування обліку та контролю виробничих запасів для підвищення якості організації бухгалтерського процесу на підприємстві. *Ефективна економіка*, 2023. № 11. URL <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2480> DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.21>

16. Меліхова Т. О., Грушевий С. С. Удосконалення документування обліку та контролю собівартості готової продукції з метою підвищення якості організації обліку. *Агросвіт*. 2023. № 21. С. 64–70. DOI: 10.32702/2306-6792.2023.21.64

17. Меліхова Т. О., Громов А. Б. Удосконалення документування обліку та контролю якості готової продукції для підвищення ефективності організації та методики проведення аудиту. *Агросвіт*. 2023. № 22. С. 27–34.
DOI: 10.32702/2306-6792.2023.22.27

References

1. Melikhova, T. (2019), “Methodical principles of internal audit of cash operations to improve the efficiency of the enterprise”, *Ekonomika ta derzhava*, vol. 5, pp. 9-15. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.5.9
2. Melikhova, T., Chakalova, N. and Seredenko, T. (2019), “Improvement of methodological principles of audit of operations with cash and cash within the bank for improvement of efficiency of business management”, *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 5, pp. 32-41. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.5.32
3. Melikhova, T. and Yarashykly, Yu. (2020), “Improvement of methodological approaches to the control of cash operations to increase the efficiency of the enterprise”, *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 17-23. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.2.17
4. Melikhova, T. and Verovkina, A. (2019), “Improvement of checking method of cash assets in national currency”, *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 1, pp. 24-29. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.1.24
5. Melikhova, T., Troyan, O. and Podriz, D. (2019), “Improvement of the methodology of audit of operations on budget accounts of enterprises”, *Agrosvit*, vol. 1-2, pp. 24-32. DOI: 10.32702/2306-6792.2019.1.24
6. Makarenko, A. P. Melikhova, T. O. and Musiychenko, O. G. (2024), *Audyt [Audit]*, ZNU, Zaporizhzhya, Ukraine.
7. Makarenko, A. P. Melikhova, T. O. and Musiychenko, O. G. (2024), *Orhanizatsiya i metodyka audyt [Organization and method of audit]*, ZNU, Zaporizhzhya, Ukraine.
8. Melikhova, T.O. (2013), “Determination of expenses of the economic activity of the enterprise”, *Zhurnal «Biznes Inform»*, vol. 3, pp. 254-258.
9. Melikhova, T.O. (2018), *Ekonomichna bezpeka pidpryyemstva: formyrovanye, kontrol', efektyvnist' [Economic security of the enterprise: formation, control, efficiency]*, Kherson, Ukraine.

10. Makarenko, A.P., Melikhova, T. O. and Chakalova, N.S. (2020), *Teoriya i metody dokumentuvannya v obliku ta audyti* [Theory and methods of documentation in accounting and auditing [Theory and methodology of documentation in accounting and auditing], ZNU, Zaporizhzhya, Ukraine.

11. Makarenko, A. P., Melikhova, T. O., Podmeshalska, Y. V. and Chakalova, N.S. (2022), *Teoriya bukhhalters'koho obliku*. Theory of accounting: a study guide for higher education bachelor degree holders [Accounting theory], ZNU, Zaporizhzhya, Ukraine.

12. Makarenko, A. P., Melikhova, T. O. and Kutchak Yu. M. (2023), *Financial accounting II* [Financial accounting II], ZNU, Zaporizhzhya, Ukraine.

13. Melikhova, T. and Bilokon, M. (2023), “Improvement of documentation of accounting and control of capital and current repairs of fixed assets to improve financial accounting and auditing”, *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 21, pp. 38-43. DOI: 10.32702/2306 6814.2023.21.38

14. Melikhova, T. (2017), “Development of a program of auditing the efficiency of use of fixed assets in the enterprise”, *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 20. pp. 33-37.

15. Melikhova, T. and Aleksieiev, I. (2023), “Improvement of accounting and inventory control documentation to improve the quality of the organization of the accounting process at the enterprise”, *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 11, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2480> (Accessed 28 Oct 2024).

16. Melikhova, T. and Grushevyi, S. (2023), “Improvement of accounting documentation and cost control of finished products in order to improve the quality of accounting organization”, *Agrosvit*, vol. 21, pp. 64-70. DOI: 10.32702/2306-6792.2023.21.64

17. Melikhova, T. and Hromov, A. (2023), “Improvement of documentation of accounting and quality control of finished products to increase the effectiveness of the organization and audit methodology”, *Agrosvit*, vol. 22, pp. 27-34. DOI: 10.32702/2306-6792.2023.22.27

Стаття надійшла до редакції 03.12.2024 р.